

הסעת חיילים בלודה
בחושון (פאיד)

היא פרצה בבכי. פשוט נבהלה. הילדים ראו את האמא בוכה — התחילו לבכות גם כן. ראיתי מה שעשיתי — לא היה חסר הרבה שגם אני אצטרף אליהם. אכל אותי מה שגרמתי להם. שבועיים, שלושה, האשה יושבת, מחכה לי בבית שאגיע. הילדים מחכים לי שאגיע. כולם מצפים ליום המאושר — וזה מה שאני מעולל להם? התחלתי להרגיע אותה ואת הילדים. אמרתי לה שרק הייתי מעוצבן. שאני יר

אלה מגוייסים מאז יום-כיפור -

ואלה לא שירתו אך יום אחד

אחת הסיבות העיקריות לסיטת החופשות הם המשתמטים, שהיו מאפשרים חופשות ממושכות יותר לגוייסים, לוא היו מתגייסים גם הם באלמיהם. מדווח כתב העולם הזה חיים ביאור, כיפורניק היושב בדרום, על חופשתו של חברו ליחידה, דני צביאלי:

דני (28) ואורי (26) צביאלי הם שני אחים שומרי מצווה המשרתים מאז יום-הכיפורים בקו הקדמי של החזית. דני, טכנאי-רדיו במקצועו, משרת ביחידת שריון. אחת מאלו שספגו מכה קשה בקרבות הבלמה עם המצרים. אורי, עובד-מינהל בחיים האזרחיים, משרת ביחידת צנחנים בסיני.

הם הגיעו ליחידותיהם בשעות הראשונות של המלחמה, לפני שהגיעו אליהם צוויי-הגיוס. הם עברו את זוועות המלחמה, ממשיכים לשבת בקווים עד היום. ביום א', ה-30 לדצמבר, הם הגיעו הביתה לבני-ברק לחופשה של יממה וחצי. המאורע: תחונתה של אחותם דינה — ולסטרנט, המשרתת אף הוא במילואים. החתן המאושר עמד לחזור ליחידתו שעות ספורות אחרי החופשה.

ה סיפורו של דני, כאשר חזר ליחידה:

זו הייתה החופשה השלישית בסך-הכל שקיבלתי מאז התחלת המלחמה. כל פעם שאני בא לעיר — נראה לי הכל חדש. בלתי מוכר כמעט. אבל כשאני עובר ברחוב הראשי, רבי-עקיבא, אני מבחין, בתוך אחת חנויות הטקסטיל, בבחור שלמד איתי בתיכון הדתי. הוא הצהיר שהוא איש תורה, ועל סמך זה קיבל שיחרור מצה"ל. גם ממלחמת יום-הכיפורים הוא השתחרר, נשאר לשבת בבית. באותו רחוב פגשתי גם אברכי ישיבה נוספים, שנועדו "לשמור על ישראל על" לימוד תורה. גמרא ודברי חכמים. אלא שמצאתי אותם עוסקים בתורת המסחר ובחוכמת המקור-הממכר, בחנות של אבא שלהם.

אני חש צמרמורת, כעס ועלבון כשאני רואה את המשתמטים הללו, בריאים וחזקים לא פחות ממני, עושים כסף ונהנים מהיי הנוחות בעורף — בעוד שחברי ואני, שאנו דתיים לא פחות מהם, יושבים בחזית. כשאני רואה את המשתמטים האלה, אני לא יודע בשביל מה אנחנו צריכים ליהרג בקרב. בשביל מי?

מול אלה — שלושה מילואימניקים בשנות הארבעים המתקדמות שלהם. גילם כפול מגילם של תלמידי הישיבות, אך למרות זאת הם מגוייסים מאז יום כיפור — ומי יודע עד מתי.

האל וראשוני האומה, יפסיקו להיות מופת ויעיוו לעזוב את הישיבות.

ך קרה שכשעניני הארץ היו נשואות לחזית, סגרו אלה את ספרי הקודש, וניגשו לחנויות אבותיהם. שם מעניין יותר: פוגשים משתמטים אחרים, חוטפים שירות-חולין, מנהלים חיים נורמליים. הרחק מהתמדה והעומס של הלימוד בישיבה — וודאי שהרחק מן הוויכוח, הכפור, והבדידות שבמדבר. לא מדובר פה במקרים בודדים של משתמטים, אפשר למצוא עשרות כאלה — רק בבני-ברק. כל השנה לא דרכה רגלם בישיבה — ועכשיו פתאום הם נעשו מתמידים של ביאליק. הדבר כואב במיוחד, כשאתה לא יודע כמה זמן זה יימשך, כשאין לך מושג כמה זמן תצטרך להמשיך לאכול המישיות וחול, להחזיק מעמד בפגיעי המדבר. עד כאן, סיפורו של דני. הגיב הרב זלמן רייציק, מאחת הישיבות בעיר: "אי אפשר לדרוש מהבחורים שיישבו כאן כל היום, יותר נכון, אני לא יכול להשגיח עליהם עם מקל ביד, שיימצאו כאן יום ולילה." אבל בכל זאת הם חברה טובים, אני סומך עליהם שהם עושים את מלאכת-הקודש באמונה.

אלה — צעיר בני-ברקי שלא גוייס למלחמה עקב היותו תלמיד-ישיבה, ליד חנות בעירו. רבים מתלמידי הישיבה הללו ניצלו את זמן המלחמה כדי לעזור לבני משפחותיהם בעסקיהם הפור-חיים, לא ישבו בישיבות, ששימשו להם תואנה להשתמטות.

בשביל שמתחמקים כמוהם ישבו במקום בטוח ויעשו עסקים? הם אפילו לא הולכים להתנדב לאיזה בית-חולים, לעזור לאחיות ולמתנדבים האחרים, שידיהם מלאות בעבור דה. איפה המצפון הדתי שלהם? אני מכיר בחורים רבים שביום-הכיפורים קפצו ממקור מותיהם בזמן התפילה בבית-הכנסת ודהרו ליחידות שלהם, כשרק שמעו שקוראים לאחרים. הם לא חיכו שיבואו לקחת אותם. אבל היו גם אחרים — שגם כן יצאו במהירות מבית-הכנסת. אבל לא לקרב. הם מהירו לתפוס עמדה טובה בישיבות השונות הפזורות ברחבי בני-ברק — החל מיש" בת פוניבו ועד ישיבת האדמו"ר מצאנז — ארי הלב-רשטם שליט"א. אולם אחרי ימים ספורים שם, הם החליטו שיותר טוב לחזור לחיי שיגרה, כבימים הטובים שלפני המלחמה. הם הפסיקו ללכת לישיבה, אם כי המשיכו, כמובן, להיות רשומים בה. צה"ל לא חיפש אותם במיוחד. הוא לא העלה כמובן על דעתו שבתורים טובים כמותם, בחירי